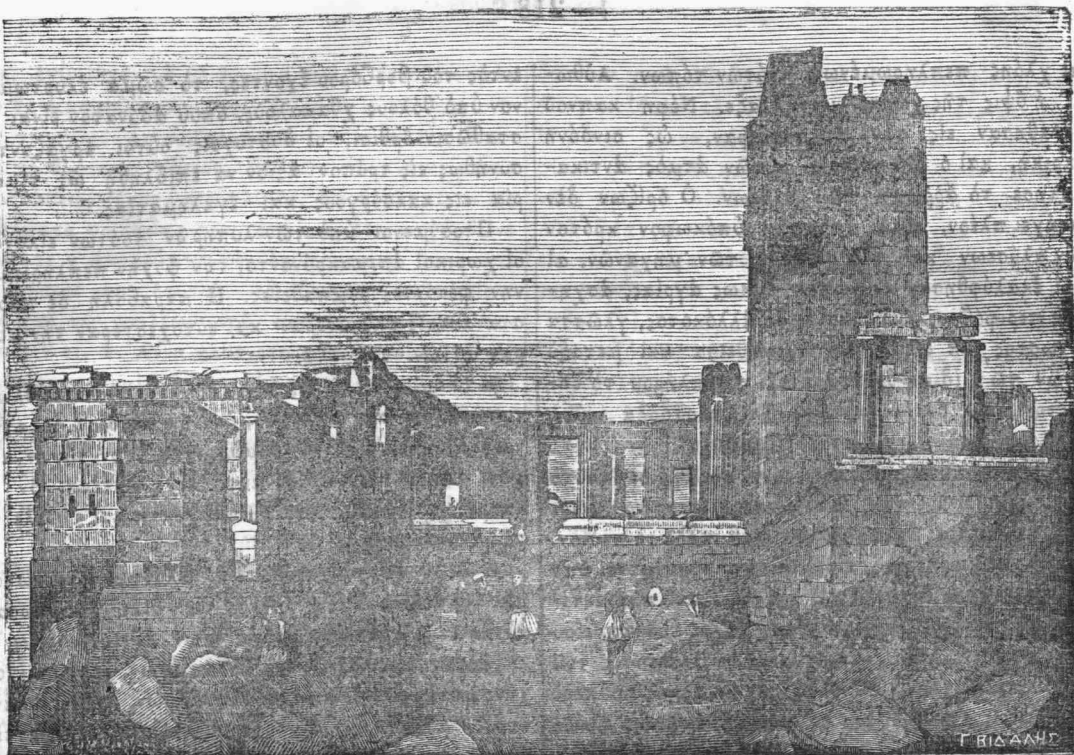

ΕΥΤΕΡΙΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Φυλλάδ. 58

Τόμος. Η΄.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1855.

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΕΙΟΥ.

Ἡ
ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΟΡΥΧΕΙΩΝ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ὅταν ῥίπνῃτε τεμάχιον γαίανθρακος, ἐπὶ τῆς κιγκλίδος τῆς ἐστίας ἡμῶν, ἐσκέφθητέ ποτε περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ τοσοῦτον ἀκατεργάστου, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον πολυτίμου ὀρυκτοῦ; Ἀντὶ πόσων δυστυχῶν καὶ ἀγῶνων ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς ἐξῆλθεν, ὅπως φέρῃ ὑμῖν τὸ εὐεργέτημα τῆς θερμάσεως; Ἡ ἱστορία ἡ ἐπομένη διδάσκει τοὺς ἀγροῦντας. Ὑπὸ τὴν ἀπλουστεράν, ὑπόθεσιν συνοψίζει τὰ μυστήρια τῶν μεταλλείων καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀκρίβειαν. Οὐδὲν περιέχει γεγονότος, μὴ ἐξηγημένον ἀπὸ τῶν αὐθεντικωτάτων πηγῶν, καὶ μὴ ἐπελθόν, χιλιάδας ἐν τοῖς γαϊανθράκωρυχείοις τοῦ Βελγίου, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας.

Α. Εἰς ἀγγελοῦς σῶτηρ καὶ εἰς ἀγγελοῦς φτάσε.

Ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐπῆλθον τὰ γεγονότα, ὅσα μέλλομεν νὰ διηγηθώμεν, ὑπάρχεν ἐν Ἀγγλίᾳ, πλησίον τῆς πόλεως * * * μίᾳ τῶν χαριστάτιων τοποθεσιῶν, ἐξ ὧν ἡ φαντασία δύναται νὰ εἰκονίσῃ. Δὲν ἦτο θέσις, ζωγραφικὴ, ὁμοία τῶν τῆς Ἑλβετίας (ἢ τῆς Ἰταλίας). Ἀντὶ βράχων ἀποτόμων ἢ ἀδύσων καταπληκτικῶν, ὑπῆρχον ἐνταῦθα γελῶντες λόφοι, καλυπτόμενοι ὑπὸ δένδρων ἐστολισμένων ὑπὸ φύλλων ποικιλίας ἀτελευτήτου, λειμῶνες πυκνοὶ καὶ λιπαροὶ, ῥυάκες πλατεῖς τῶν ὁποίων τὸ καθαρόν καὶ διαφανὲς ὕδωρ ἐστρέφετο περίξ τῶν λειβαδίων καὶ ἐσχημάτιζεν οὕτω τὴν στίλβουσαν στεφάνην τῶν πλουσιῶν τούτων ταπήτων. Ὁρατὰ οἰκήματα ὑπάρχον διεσπαρμένα ἐνθεν κακίθεν ἐν τῇ πεδιάδι. Ἡ εὐδαιμονία ἐπεκράτει εἰς τὰ γειτονικά χωρία καὶ τὸ ἄσμα τῶν γεωργῶν ἀναιμιγγύετο συνήθως εἰς τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10^{ου} αἰῶνος γαϊανθράκωρυχτον ἐνέωχθη οὐχὶ μακρὰν τῶν ὑπὸ δρόσου

καὶ χλόης πεπληρωμένων τούτων τόπων. Αὐθωρεὶ ἡ ὄψις τῆς χώρας μετήλλαξε. Νέφη καπνοῦ ἐξετάθησαν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ὡς σινδὼν νεκρικὴ, καὶ ὁ δηλητήριος αὐτῶν ἀτμός ἀντικατέστησε τὸ ἄρρωμα τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ὀρίζων δὲν ἀντήχει πλέον, εἰμὴ ἀπὸ τὸν ὑπόκωφον κρότον τῶν ἀλύσεων καὶ τοῦ σιδήρου τῶν μηχανῶν, αἱ ὁδοὶ ἐκαλύφθησαν ἀνθρώπων ὀψείας ἀγρίας, ἀσχημίας περιφόδου, ἐνδυμασίᾳ δὲ ἀλλόκοτος, γλώσσα ἄγνωστος, ὑπ' αὐτῶν δημιουργηθεῖσα καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν ἰδίων ὀμιλουμένη, συνεπλήρου τὸ ἔκτακτον τῶν ὄντων αὐτῶν. Τὰ παράδοξα αὐτὰ φάσματα ἦσαν οἱ ὀρύκται (mineurs).

Ἐντρομοὶ οἱ χωρικοὶ ἐθεώρουν τὸ ἄγριον τοῦτο εἶδος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπξιοῦντες νὰ ζῶσι παρ' αὐτοῖς, τοῖς ἐγκατέλιπον βαθμηδὸν τὸ πεδῖον. Πρὶν ἢ ἀναχωρήσωσι, τινὲς αὐτῶν, κινούμενοι ὑπὸ τῆς ἰδιαιτέτης ὅλων ἐλξεως, ἦν ἐμποιεῖ πᾶν ἀντικείμενον τρόμου, προεχώρησαν μέχρι τοῦ στομίου τοῦ φρέατος, ὅπερ ἐχρησίμευεν ὡς εἰσόδος τοῦ γαιανθρακωρυχείου. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐσκέφθη περὶ ἐπισκέψεως τῆς ἀβύσσου ταύτης· ἀπεύθυναν ὅμως ἐρωτήσεις τινὰς εἰς τοὺς τολμῶντας νὰ ρίπτωνται καθ' ἐκάστην ἐντὸς αὐτῆς, καὶ ἐμβρόντητοι ἀπέμενον, μανθάνοντες πόσους καὶ πολλαπλοὺς κινδύνους κατεφρόνουν ἀκαταπαύστως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, παλαίοντες κατὰ τῆς γῆς, τοῦ ὕδατος, τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ πυρὸς, στοιχείων συνενοῦντων τὰς προσπάθειάς αὐτῶν πρὸς ἀφανισμόν τῶν δυστυχῶν τούτων.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ὀρύκτης θέτει τὸν πόδα τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνηρτημένου κανίστρου, δι' οὗ καταβαίνει εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ἡ ζωὴ τοῦ εὐρίσκεται εἰς κίνδυνον ἀδιάκοπον. Καταβαίνων πρέπει νὰ φοβῇται ἐμπρώτοις τὴν συνάντησιν ἢ τὴν σύγκρουσιν τοῦ κανίστρου, τοῦ χρησιμεύοντος, ὡς ἀντιζυγίου, πρὸς τὸ κανίστρον, ἐν ᾧ εὐρίσκεται. Διὰ τοῦ ποδὸς ὠθοῦσι τὸ δεύτερον τοῦτο κανίστρον· ἂν διὰ τοῦ κινήματος τούτου κλονηται ὁ ὠθὼν, ἂν στηρίξῃ τὴν χεὶρά του, ὅπως κρατηθῇ, κατὰ τῶν ὕψων πλευρῶν τοῦ φρέατος, ἡ χεὶρ τοῦ γλιστρᾷ, τὸ αἰωρούμενον πλοῖον ἀνατρέπεται καὶ ὁ ἄφρων καταβάτης κρημνίζεται εἰς τὴν ἀβύσσον. Ἀλλ' οὐχ' ἦττον, καὶ ἂν δυνηθῇ νὰ φυλάξῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν, ἡ ζωὴ τοῦ διατελεῖ ἐκτεθειμένη εἰς κίνδυνον, καθόσον τὸ σχοινίον δύναται νὰ κοπῇ καὶ τὸ κανίστρον νὰ διαρῆχθῇ. Τὰ φρέατα, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ὑπάρχωσι στερεῶς πρὸς τὰ ἔσω ἐστρωμένα, εὐρίσκονται συνήθως εἰς χειρίστην κατάρτασιν. Μικρὸς τις λίθος ἀποκοπτόμενος, καὶ βυθισθὲν ταχύτερον συρόμενος πρὸς τὰ κάτω, ἀρκεῖ νὰ φονεύσῃ τὸν ἄνθρωπον.

Ἐντὸς τοῦ ὀρυχείου ἄλλοι κίνδυνοι διαδέχονται τοὺς κινδύνους αὐτοὺς, οἷον ἡ κατὰπτωσις τῶν θόλων, ἡ πτώσις ὀγκων ἀθρῆκος, τὰ κερκυνώδη αἰερία καὶ αἱ ἀκατάσχετοι πλημμύραι πολιορκοῦσι πανταχόθεν τὴν ὑπαρξίν τῶν πτωχῶν τούτων ἐργατῶν. Ἐστειρωμένοι ὕδατος καὶ φωτὸς, τοὺς πόδας

ἐντὸς τοῦ βορβόρου ἔχοντες, τὸ σῶμα ἐκυρτωμένον ὑπὸ θόλους χθαμαλοῦς, ὅπου ἀδύνατον εἶναι νὰ σταθῶσιν ὀρθοί, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐργάζονται συνήθως εἰς τρόπον ἄξιον νὰ ἐπιβληθῇ ὡς τιμωρία εἰς κακούργους καὶ ἐγκληματίας.

Προσούμενοι ὑπὸ τῶν λυπηρῶν τούτων εἰκόνων οἱ χωρικοὶ ἀπεμακρύνοντο, τὴν ψυχὴν πεπληρωμένην φέροντες συμπαιδείας. Ἡ παραβολὴ δὲ παρίστα αὐτοῖς γλυκυτέραν καὶ εὐτυχεστέραν τὴν μοῖραν αὐτῶν.

Καὶ ὅμως ἐξ ὅλων, ὅσοι ἐγίνωσκον τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν ὀρύκταιν, μόνον παιδίον δεκαετραετὲς ἐπεθύμει νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχην αὐτῶν. Ἀλλὰ τὸ παιδίον αὐτὸ εἶχε πατέρα, ὃν ἐλάτρευε, ἔβλεπεν αὐτὸν πᾶσχοντα καὶ ἤθελε νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ.

Ὁ Ζιὼν Ἰδάρ ἔζησε ποτὲ ἐν πλούτῳ. Ἡ χρεωκοπία τραπεζίτου καὶ ἀδικός τις δικὴ ἐγύμνωσαν αὐτὸν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ὅσων ἐν τῷ κόσμῳ ἐκέκτητο. Ἀπεμακρύνθη, οὕτως ἔχων, εἰς τὴν ἐξοχὴν, μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ θυγατέρων, τῆς Ἰωάννας καὶ τῆς Ἄννης. Ἐρ' ὅσον εἰργάζετο ἡ πτωχεῖα αὐτοῦ δὲν κατήντησεν εἰς τὴν ἐνδειαν μετ' ὀλίγον ὅμως, καταληφθεὶς ὑπὸ νόσου ὀξείας καὶ περιδεθείς ἐπὶ κλίνης ὀδύνης, δὲν ἤργησε νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι οἱ περὶ αὐτὸν ἐστεροῦντο τοῦ ἄρτου, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ἐστερεῖτο τῶν ἱατρικῶν, ὅσα ἐδύναντο νὰ ἀνακουφίσωσι τὰ δεινὰ του.

Ἡ Ἰωάννα εἶδετο τῷ Θεῷ, ἔχυνε δάκρυα, εἰργάζετο ἀδιακόπως (ἀλλὰ φεῦ! ὁσάκις εὐρίσκειν ἐργασίαν!) καὶ παρείχε τῷ πατρὶ αὐτῆς ὅσας ἀν' ἐδύναντο περιποιήσεις· ἀλλὰ, ὑπὸ τῆς δυστυχίας καταβεβλημένη, δὲν εἶχε τὴν ἐνεργητικότητά ἐκείνην, ἥτις παλαίει κατὰ τῆς ἐχθρᾶς τύχης καὶ διδάσκει τὸν θρίαμβον κατ' αὐτῆς. Ἡ Ἄννη ὅμως, ἡ νεωτέρα αὐτῆς ἀδελφὴ, ἦτο χαρκτηρὸς ὅλως διαφόρου. Ἰπάρχουσιν ὄντα, ὡς λέγουσιν, ἅτινα οὐδόλως τὴν παιδικὴν ἡλικίαν διέρχονται καὶ παρ' οἷς ὁ νοῦς καὶ τὸ αἶσθημα λαμβάνουσι πλήρη σχεδὸν ἀνάπτυξιν ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ζωῆς των. Ἡ Ἄννη κατελέγετο ἐν τοῖς ἐκτάκτοις τούτοις δημιουργήμασι· ἤδη ἐσκέπτετο βαθέως, καὶ ἡ σκέψις ὠρίμασε τὴν καρδίαν αὐτῆς. Καθ' ἣν ἡλικίαν μόλις γινώσκουσι τὴν ἀξίαν τοῦ πατρικοῦ ἔρωτος, αὕτη ἠσθάνετο ἤδη ὁλόκληρον τὴν εὐγνωμοσύνην, ἣν γεννᾷ εἰς ἐκείνους, οἵτινες παρέβαλον αὐτὸν πρὸς τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ κόσμου.

Ἄλλως ὑπῆρχον μετὰ τοῦ Ἰδάρ καὶ τῆς Ἄννης ἐξ ἐκείνων τῶν σχέσεων τοῦ χαρκτηρὸς, αἵτινες γεννῶσι τὴν ἀφοσίωσιν, καὶ ἐλλειπόντων δεσμῶν αἵματος. Ἡ Ἰωάννα ἠγάπη τὸν πατέρα αὐτῆς· ἀλλ' ἠγάπα αὐτὸν ἀναγνωρίζουσα ἤδη τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ, πεπεισμένη οὖσα, ὅτι αὐτὸς ὑπῆρχεν ἀνώτερος τῶν κοινῶν ἀνθρώπων διὰ τῆς ἀγαθότητος τῆς καρδίας αὐτοῦ, διὰ τῆς αὐστηρεᾶς εὐθύτητός του, διὰ τῆς εὐαισθησίας του καὶ τοῦ θάρρους του, ὅπερ οὐδένα ἐξέπληττε. Ὅλα τὰ προτερήματα ταῦτα ἡ Ἄννη ἐγίνωσκε νὰ τὰ ἀναγνώ-

ἀνοίγω δσάκις ἀκούω ἐρχομένας τὰς ἀμάξας τῶν ἀνθρακοφόρων (putters). (1) Οὐδεὶς μοι ὁμιλεῖ πάντοτε εὐρίσκομαι δὲν τῷ σκότειν.

— Δύνασθε νὰ ἔχητε φῶς καὶ βιβλίον.

— Καὶ μήπως γινώσκῃ τὴν ἀνάγνωσιν, ἢ μήπως ὑπάρχουσι περὶ ἡμῖν βιβλία! Καθόσον ἀφορᾷ τὸ φῶς, εὐχαρίστως ἤθελον τῷ δῶσει· ἀλλ' ὁ πατήρ του θεωρεῖ τὴν δαπάνην αὐτὴν ἀνωφελὴ καὶ ὀλως περιττήν.

— Δώδεκα ὅλας ὥρας, μόνος ἐν τῷ σκότειν! πόσον θλιβερόν! Δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἥττον κοπιωστικὴν ἐργασίαν ἐν τῷ ἰνθρακωρυχείῳ;

— Καὶ ποῖαν, διὰ τὴν ἡλικίαν του; Δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν μεταχειρισθῶσιν εἰς ἄλλην ἐργασίαν παρὰ τὴν μετακομιδὴν ἀνθράκων ἢ τὴν ὥθισιν τῶν ἀμαξίων· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι χειρότερον, διότι ὁ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἔχων ὀφείλει σχεδὸν πάντοτε νὰ ἔρπῃ γογυκλιτῶν καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὑπὸ θόλους τραχυτάτους, συνήθως ὕψους μῶλις δύο ποδῶν, ἐνῷ ἀπ' ἐτέρου ἢ ζῶνῃ καὶ ἡ ἄλυσσος, ἢ συνδέουσα αὐτὸν, τὸν πληγώνει συχνάκις μέχρις ἀφαιματώσεως.

— Ἐνῷ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος, δὲν φοβοῦμαι παρὰ μόνον τὰ ῥαβδίσματα τοῦ ἐπιστάτου, ἐάν μὲ εὕρῃ κοιμώμενον, ἢ τινα σφυροκοπήματά ἐάν ἐξ ἀμελείας ἀφήσω τοῦ ἀνθρακοφόρου νὰ περιμένωσιν εἰς τὴν θύραν.

— Σφυροκοπήματα! καὶ ἀποκαλεῖτε τοῦτο μικρὸν πρᾶγμα;

— Μάλιστα, παραβάλλων αὐτὸ πρὸς ὅσα ἄλλοι ὑποφέρουσι· διότι ἄλλους κτυποῦσι μὲ ἀξίννας, ρίπτουσι κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν τμήματα ἰνθράκος ἢ τοῦ ῥαβδίζουσι μὲ καμπύλην καὶ εὐλύγιστον ῥάβδον, δακτύλου πάχος ἔχουσιν. Αἱ! ἄφησέ με! ἔχω ἐταίρους τοὺς μὲν φέροντας τὸν ὀφθαλμὸν διεσπῆγμένον, τοὺς δὲ τὴν κεφαλὴν ἡνεωγμένην, τὰ πλευρὰ τεθλασμένα καὶ βουλημένα.

— Θεέ μου! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ Ἄννα, κλαίουσα ἐκ συμπαθείας. Κυρία μου, πῶς λοιπὸν ἀποστέλλετε τὸ τέκνον σας εἰς τὸ μέρος αὐτό;

— Ἄ! μικρά μου, διότι πρέπει νὰ ζήσωμεν· εἰ καὶ τὸσον νέος κερδίζει μολοντοῦτο δέκα πένες καθ' ἑκάστην.

— Δέκα πένες! Δέκα πένες! Ἄ! πλέον παρ' ὅσον μοι χρειάζεται. Εἰπέτε μοι, σὰς ἐξορκίζω, ἐάν ἀληθῆς, ὅτι μεταχειρίζονται διὰ τὴν ἐν τοῖς ἰνθρακωρυχείοις ἐργασίαν γυναῖκας, μάλιστα δὲ καὶ μικρὰς κόρας.

— Εἶναι ἀληθέστατον τοῦτο· καὶ τὰ πτωχὰ πλάσματα δέχονται τὴν ἐπιπικνωτέραν ἐργασίαν.

— ὦ! Κυρία μου, ἐπανελάθει ἡ Ἄννα διὰ τόνου θερμότητος ἱεσίας, κατωρθώσατε νὰ τύχω καὶ ἐγὼ ἐργασίας τοιαύτης, ἔστω καὶ μὲ τὸν ἡμισυμισθὸν τῶν ἄλλων!

(1) Οὕτω καλοῦνται οἱ ἐργάται οἵτινες σφουγγίζουσι τοὺς κάδους ἐν οἷς εὐρίσκονται οἱ ἰνθράκες.

Ἐνῷ αὕτη ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, νέος τις ἐργάτης, ὅστις εἰσῆρχετο εἰς τὴν καλύβην καὶ τὸν ὀποῖον ἡ οἰκοδόσποινα ἰχαιρέτησεν ὡς ἀκούθως. « Καλὴ ἐσπέρα, Κύριε Φραγκίσκε », ἔφριξεν ἀπὸ ἐκπληξείας καὶ θαυμασμοῦ, καὶ, χωρὶς νὰ ἀποδείξῃ τι, προσήλωσε τὴν ζωροτέραν προσοχὴν εἰς τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς συνεντεύξεως. Καὶ ἡ Λουκία αὕτη (οὕτως ὠνομάζετο ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου), οὐχ' ἥττον ἐξεπλάγη διὰ τὴν πρότασιν τῆς Ἄννης.

— Σὺ νὰ ἐργάζεσαι ἐντὸς ἰνθρακωρυχείου! ἀπεκρίθη. Μὴ τὸ συλλογίζῃται κἄν! σὺ ἔχεις ἥθος μικρὰς ἀρχόντισσας (lady), εἶσαι περιφόβος, λεπτή, θέλεις ἀποθάνει ὑπὸ κόπου ἐντὸς τοῦ ἰνθρακωρυχείου, ἐάν δὲν προαποθάνῃς ὑπὸ φρίκης, κηταθαίνουσα ἐντὸς αὐτοῦ. Ζήτησον ἄλλην τινὰ ἐργασίαν.

— Πανταχοῦ ἤδη ἐζήτησα τοιαύτην, ἀλλ' εἰς μάτην.

— Δὲν γινώσκεις λοιπὸν, ὅτι οἱ ὀρύκται εἰσὶν ἐκτεθειμένοι εἰς τοὺς μεγίστους τῶν κινδύνων;

— Ναι! Ναι! τὸ γνωρίζω καὶ ἐπὶ τῶν κινδύνων μάλιστα τούτων στηρίζεται ἡ ἐλπίς μου. Ὁ χρένος, αἱ δυνάμεις μου, ἡ ἐπιτηδειότης μου ἤθελον κριθῇ ἐλάχιστα, ἡ ζωὴ μου δὲ μόνη δύναται, δύναται νὰ ἀξίξῃ τὴν τιμὴν, ἣν ἀξίω καὶ τὴν ὀποιανὴν ζητῶ ἀπολύτως. Ναι! ἀπολύτως ἀπαιτεῖται τοῦτο. Ἄ! ἐάν ἐγινώσκετε ὅποσα ὁ πατήρ μου πάσχει, ἐάν ἐδύνασθε νὰ ἐνοήσητε ὅποσα ὁ πατήρ μου πάσχει, ἐάν ἐδύνασθε νὰ συλλάβητε ἰδέαν τῶν πόνων του! Ἐν μίᾳ στιγμῇ, καθ' ἣν ἐπίστευσεν, ὅτι ἦτο μόνος, εἶδον δάκρυα ρέοντα εἰς τὰς παρειάς αὐτοῦ. Αὐτοῦ! αὐτοῦ! τοῦ τόσον ἰσχυροῦ, τοῦ τόσον ἀνδρείου! Καὶ μερικὰ σελίνια, ὧν ἀστεροῦμαι, ἤρκουν πρὸς ἀγορὰν ὧσων διέταξεν ὁ ἱατρός, ὅστις ἀπᾶς μόνον, φεῦ!.. ἀπᾶς μόνον τὸν ἐπισκέφθη. Πλήρωσόν μοι τὴν χάριν, ἣν σοὶ ζητῶ, καὶ μετ' ὀλίγον θέλω ἰδεῖ καταπαυόμενας τοῦ πατρός μου τὰς δούνας, θέλω ἰδεῖ αὐτὸν κοιμώμενον ἡσυχον ὕπνον! Ἄ! δὲν θέλω ἀνταμειφθῇ ἀρκούντως διὰ εὐτυχίας τοιαύτης, ἀνθ' ὧν τῶν κινδύνων, εἰς αὐς ἤθελον ἐκτεθῇ;

Δι' ὅλως ἐκτάκτου πάθους ὁμιλοῦσα συνέσφιξεν ἡ πτωχὴ τὰς μικρὰς τῆς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐπλημμύρησε δακρύων. Ἡ Ἄννα ἦτον ἐν τῶν χαριεστάτων παιδίων, εἶχε τὴν ἐπιδερμίδα μέχρι θαμβώσεως λευκὴν, τὸ ἀνάστημα κομψότατον, τῶν δὲ βραχιόνων ἡ λεπτότης καὶ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἡ εὐρυθμία ἐμαρτύρουν, ἐναντίον τῆς ἄκρας ἐνδείας τῶν ἐνδυμάτων της, ὅτι δὲν ἐγεννήθη διὰ τὸ ἐπάγγελμα, ὅπερ ἐζήτηε νὰ ἐναγκασθῇ.

Ἡ Λουκία ἐθεώρει αὐτὴν καὶ μὲ σέβας καὶ μὲ οἰκτον.

— Πτωχὸν παιδίον! τῇ εἶπε ὅτι μοι ζητεῖς δὲν ἐξαρτᾶται ἀπ' ἐμοῦ. Μόνον νὰ ὁμιλήσω ὑπὲρ σοῦ, ἰδοὺ τί δύναμαι νὰ πράξω. Ἐπᾶνελθε αὔριον τὴν ἐσπέραν, ὅτε ὁ σύζυγός μου θίλει φέρει τὴν

ἀπάντησιν τῶν προισταμένων του εἰς τὴν αἵτησίν σου, ἢ θέλει τοῖς παρουσιάσει. (1) Ἡ Ἄννα θερμωτάτως ἀπεύθυνεν εὐχαριστίας καὶ ἐξῆλθε τῆς καλύβης, κρατοῦσα μεγάλην ἀνθοδέσμη, ἣν ἡ Λουκία ἐσχματίσεν ἐκ τοῦ κήπου τῆς καὶ ὑπεχρέωσεν αὐτὴν νὰ τὴν λάβῃ. Ὁ δὲ νέος ἔργατης, ὅστις ἐξῆλθεν ὀλίγον πρὸ αὐτῆς, ἔτρεξεν, ἅμα τὴν εἶδε μόνην, τῇ ἔλαβε τὴν χεῖρα καὶ τῇ εἶπε μὲ τόνον συγκινητικόν.

— Θάρρει, θάρρει, οὐράνιον τέκνον! Ὁ Θεὸς θέλει φροντίσει διὰ σέ.

Ἡ Ἄννα, μακρυνομένη, ἐσκέφθη περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἀποκρύψῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς τὴν ἐσχάτην ταύτην ἀπόφασίν της, καὶ περὶ τῆς εὐρέσεως προφάσεως πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρου ἀπουσίας της. Ὅτε δὲ ἐπιστρέψασαν, ὁ πατήρ της τὴν ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς ἀπουσίας της, αὕτη ἀπεκρίθη, ἐρυθρίωσα ὀλίγον καὶ δεικνύουσα τὰ ἄνθη, ἅτινα τῷ ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τῆς ἐρωτήσεως αὐτῆς.

— Ἦμην, πάτερ μου, εἰς μίαν κηπουρὸν, ἀγαθώτατον πρόσωπον, ἥτις μοι παρέσχεν ἐλπίδα ἐνασχολήσεως.

— Εἰς σέ, θύγατερ;

— Καὶ δὲν εἶμαι ἡλικίας πρὸς ἐργασίαν;

— Φεῦ! ὄχι καὶ ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον.

— Καὶ ἐὰν σκληρυνθῶ ὀλίγον ἐκ τοῦ κόπου μήπως τὸ μικρὸν αὐτὸ ἄτοπον δὲν θέλει ἀνταμειφθῇ ἄριστα διὰ τῆς εὐχαριστήσεως, ἣν θέλω αἰσθανθῆ, δυναμένη νὰ προσκαλέσω ἱατρὸν πρὸς ἐπίσκεψίν σου;

— Κόρη μου! Κόρη μου! πρόσεξε μὴ ἡ ἐλπίς αὕτη σέ ὠθήσῃ νὰ ἐπιχειρήσῃς ἐργασίαν ἀνωτέραν τῶν δυνάμεών σου.

— Μὴ φοβῆσθε τοῦτο.

— Ἡ κατάστασις ἡμῶν εἶναι τοιαύτη, ὥστε δὲν δύναμαι, πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν μάλιστα, ν' ἀντιτείνω εἰς τὸ σχέδιον αὐτό. Εἶθε κατορθώσῃς νὰ δημιουργήσῃς μέσα ὑπάρξεως! Καὶ ἐὰν ἐπὶ τέλους ἀπολεσθῶ...

— Πάτερ μου, ἐγὼ ὀμιλῶ περὶ θεραπείας καὶ σὺ ὀμιλεῖς περὶ θανάτου!

— Ἄ! θεραπείας... εἰμὶ ἀπηλπισμένος. Δι' ἐαυτὴν σέ ἀφίνω νὰ ἐνεργήσῃς. Ἐὰν μᾶλλον τὴν καρδίαν μου ἢ τὸν νοῦν μου ἐσυμβουλεύμην, ἀντιπαντὸς ἄλλου πλεονεκτήματος ἤθελον προτιμήσει τὸ νὰ σέ βλέπω ἀκαταπαύστως πλησίον τοῦ πατρός σου.

Ἡ Ἄννα τὸν ἠναγκαλίσθη ψιθυρίζουσα ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς της: «Θεέ μου! συγχώρησόν μοι, » ὅτι τὸν ἀπατῶ· ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν ὑπηρετήσω ὅπως φείλω νὰ τὸν ἀφήσω εἰς τὴν πλάνην. »

Τῇ ἐπαύριον ἐσπέρα ἐκφυγοῦσα ἔτρεξεν εἰς τὴν καλύβην, ὅπου χαίρουσα ἔμαθε τὴν παραδοχὴν τῆς αἰτήσεώς της. Ἡ ἀγαθὴ Λουκία τῇ ἔδωκε μερικὰς πληροφορίας, περὶ τῆς νέας ἐνασχολήσεώς της, καὶ τῇ προκατέβαλε μάλιστα, χωρὶς νὰ τῇ ὁμολογή-

σῃ, ὅτι ὁ Φραγκίσκος τῇ ἐνεχείρισεν αὐτὰ, τὰ ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς ἀγορὰν τοῦ κανίστρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐμελλον νὰ θέτωσι τοὺς ἀνθράκας ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς· διότι οἱ ἐργάται δι' ἰδίων ἐξόδων φέρουσιν αὐτό. Συνεφάνηθη, ὅτι περὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς ἡμέρας ἡ Ἄννα θέλει εὑρεθῇ εἰς τὴν καλύβην, ὅπως διὰ πρώτην φορὰν καταβῇ εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, συνωδευμένη ὑπὸ τοῦ Τῆμ, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Λουκίας, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ τὴν λάβῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Πτωχὴ Ἄννα! ὅποια ὑπῆρξαν αἱ συγκινήσεις αὐτῆς, ὅτε τῇ ἐπομένη αὐγῇ παρήτησε τὴν πατρικὴν στέγην, ὅπως εἰς ἀγνώστους ἐμπιστευθῇ τὴν φροντίδα τοῦ νὰ τὴν βυθίσωσιν ἐντὸς τῶν σπλάγχχνων τῆς γῆς! Εὐτυχῶς ὁ Ἰδάρ ἦτο παραδεδομένος τότε εἰς ὕπνον βαθύτατον, ὁποῖον ἀπελάμβανε τὸσον σπανίως καὶ τόσον βραχύως. Ἡ θυγάτηρ τοῦ ἐφυλάχθη τοῦ νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ· ἐνηγκαλίσθη ὅμως περιπαθῶς τὴν Ἰωάνναν καὶ ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, τὴν ψυχὴν ἔχουσα περίλυπον, ὥστε ἐμελλε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ ποτέ. Παρὰ τῇ Λουκίᾳ τὴν περιέμενον ἤδη· ἅμα ἐφάνη ἤρχισαν ὁδεύοντες, καὶ μετ' ὀλίγον εὐρέθησαν ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ φρέατος, ὅπερ ἐχρησίμευεν, ὡς εἴσοδος τοῦ ἀνθρακωρυχείου.

Β'. ΕΝ ΤΩ ΟΡΥΧΕΙΩ. ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ.

Ὅπως καταστήσωμεν καταληπτὸν, ὁποῖα ἔπρεπε νὰ φανῇ εἰς παιδίον δεκατετραετὲς ἡ ἐπιχείρησις τῆς Ἄννης, παρατίτομεν τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα τῆς *Βιομηχανικῆς Εὐρώπης*:

Διὰ νὰ φαντασθῇ τις τί ἐστὶ κατάβασις εἰς ἀνθρακωρυχεῖον, πρέπει νὰ υποθέσῃ ἑαυτὸν εὐρισκόμενον εἰς τὴν κορυφὴν τῶν πύργων τῆς ἐν Παρισίοις Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας. (Notre-Dame) Πλοῖον μικρὸν, σχήματος κυκλικοῦ, καλούμενον καταβάτης (benne), βάθους μόλις δύο ποδῶν, μέλλει νὰ καταβῇ ἐνώπιον ὑμῶν, δονούμενον εἰς τὴν ἄκραν σχοινίου καὶ μακρὰν τῆς ἐπιφανείας εὐρισκόμενον ὡς ἀπόστασιν βραχίονος. Ἡ στιγμή τῆς ἐπιβιβάσεως ἐφάσκει. Χαιρετᾷ ἡ κατερχόμενος καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ νέφη, κλίωνν πρὸ τῆς ἀδύσσου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἰσορροπίαν. Ἡ στιγμή αὕτη εἶναι φρικώδης. Ἐνα καὶ μόνον πόδα πρέπει νὰ θέσῃ εἰς τὸν καταβάτην, ἕνα καὶ μόνον! Θέσατε αὐτὸν ταχέως, καὶ ἄμεσως βυθίσετε, περιστρεφόμενοι, εἰς τὴν ἀδυσσον.»

Ἡ Ἄννα ἠσθάνθη τὴν κεφαλὴν τῆς στρέφουσαν καὶ τὴν καρδίαν τῆς ἐξασθενοῦσαν, ὅτε ἐμελλε νὰ διέλθῃ τὸ κενόν, ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἐναέριον πλοῖον. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης κατέσχεν αὕτη τὰς ἐντυπώσεις τῆς· ἀλλ' ἤδη ἠναγκάσθη νὰ ἀνακράξῃ.

— Ἄ! κρατήσατέ με! θὰ πέσω!

— Θάρρει! τῇ εἶπε ταῦτοχρόνως φωνή τις, ἣν ἀνεγνώρισε.

Καὶ στρέφουσα εἶδε τὸν Φραγκίσκον, τὸν ἐργά-
την τῆς προτεριάς, ὅστις τῇ ἐπανελάβε.

— Θάρρει! ὁ Θεὸς σέ φυλάττει καὶ σέ προ-
στατεύει.

Ἦδη ὁμως ἡ σκληρὰ καὶ κρατερὰ χεὶρ τοῦ Τῶμ
κατέλαβεν αὐτὴν καὶ τὴν ἐσήκωσε διὰ τοσοῦτον
ὀλιγωτέρας δυσκολίας, ἐφ' ὅσον εἰς τοὺς ἀτρομή-
τους ὀρύκτας, ἡ θέσις εἰς ἣν εὐρίσκονται, διαρ-
κούσης τῆς καταβάσεως, φαίνεται ἐλάσσονος τοῦ
θάρρους τῶν ἀσφαλείας καὶ εὐκόλου εἶναι νὰ ἴδῃ
τις τινὰς αὐτῶν ἐκ παλληκαρισμοῦ, μόνον ἀπὸ
τοῦ σχοινίου κρατουμένους, χωρὶς νὰ στηρίζωσι
τοὺς πόδας τῶν εἰς οἰονδήποτε μέρος.

Ἐμβρόντητος, κατελιγμένη ἀπὸ σκοτοδινί-
ασιν, ἡ Ἄννα ἐκρατεῖτο ἰσχυρῶς εἰς τὴν κάμη-
λον, τὴν διαπερῶσαν τὸ κάνιστρον, ὅπου εὐτυχῶς
εὔρον θέσιν οἱ δύο μικροὶ πόδες τῆς. Ἐφ' ὅσον
ὁμως ἐβυθίζετο εἰς τὴν γῆν ἤϋξανε καὶ ἡ ἀγω-
γία τῆς. Ἐβόλεπε τὸν ὀρίζοντα σμικρυνόμενον βαθ-
μῶδον, τὴν ἡμέραν καταπίπτουσαν, τὸν ἀέρα
σπανίζοντα καὶ τὴν θερμοκρασίαν ὑψουμένην. Πρὸς
στιγμὴν ἡ πτώσις τῶν ὑδάτων ἀντήχησεν εἰς τὰ
ὦτα αὐτῆς, ὥστε ὑψηλοὶ καταβράκται ἔμελλον νὰ
πέσωσι κατ' αὐτῆς, βραδύτερον δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ
τῆς ἐπλήγησαν ὑπὸ τῆς λάμπσεως καὶ τῆς θερμό-

τητος τῶν μεγάλων πυρῶν, παρ' οἷς ἐδιάζετο νὰ
διέλθῃ (1). Τὸ πνεῦμα εἶχεν ὀλοκλήρως τεταραγ-
μένον. Ὅλαι αἱ ἐντυπώσεις αὐταὶ ὁμοιάζον πρὸς
ὅσας ἐμποιεῖ φρικῶδές τι φάσμα, καὶ πολλάκις
μάλιστα ἐπερώτα ἑαυτὴν ἐὰν ζῇ εἰσέτι ἢ ἐὰν ἡ
ψυχὴ τῆς δὲν καταβαίνει εἰς τόπον καθαρισμοῦ. Τέ-
λος θόρυβοι νέοι καὶ ἤχοι φωνῆς ἀνθρώπων ἀνέ-
βαινον ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἀδύσσου, αὐξάνοντες
ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν· ἡ δὲ Ἄννα, ἀναλαμβάνουσα
τὴν συναίσθησιν τῆς θέσεώς τῆς, ἐσυμπέρανε, ὅτι
ἤγγιζεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ κινδυνώδους ταξείδι-
ου τῆς. Καὶ ἀληθῶς, μετ' ὀλίγον κατετέθη ἐπὶ σα-
νίδος στενῆς, ἥτις ἐν εἵδει γεφύρας, ἐκάλυπτε
τὸν πυθμένα τοῦ φρέατος, σχηματίζοντα δεξαμε-
νὴν βαθεῖαν, πεπληρωμένην ὕδατος πυκνοῦ καὶ
βορβορώδους.

Τὸ ἀτυχὲς παιδίον δὲν ἐτόλμησε κατ' ἀρχὰς νὰ

« Ἐὰν τὸ μεταλλεῖον ἦναι βαθὺ διαιροῦσι τὸ
δι' εἰσοδὸν χρησιμεῖον φρέαρ εἰς δύο ἢ τρία ὀρι-
ζόντια τμήματα κυκλικά, εἰς ἐν τῶν ὁποίων δια-
τηροῦσι πυρὰν μεγάλην, σύρουσαν πρὸς ἑαυτὴν
τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐξερχομένην ψυχρὰν ἀτμοσφαί-
ραν, καὶ διὰ θυρίδων μεταδίδουσιν οὕτω τὴν θερ-
μότητα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ μεταλλεῖου. »

κάμη οὐδὲ ἐν κίνημα. Ἰψώσεν ἔντρομον τὰ βλέμματα του πρὸς τὸ διάστημα, ὅπερ διέτρεξεν, ὡς καταβῇ, καὶ ὅπερ ἔμελλεν ἐφάπξῃ ἔτι νὰ διέλθῃ, ὅπως ἐξέλθῃ τοῦ τόπου αὐτοῦ τοῦ τρόμου καὶ τῆς φρίκης. Δὲν διεκρίνεν, εἰμὴ ἐν μόνον στίλβον σημεῖον· καὶ τοῦτο ὑπῆρχε τὸ ὁρατὸν τοῦ οὐρανοῦ διάστημα. Τρέμουσα, εἰς ἀκμὴν λαιποθυμίας, μόλις ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ πρὸς τινὰ σπιλάδα, ὅπου καὶ πεσοῦσα ἐκάθησε.

Ἀντικείμενα παράδοξα, θορυβώδη, διήρχοντο, παρήρχοντο, ἐστρέφοντο πέριξ αὐτῆς, ἤρχοντο καὶ ἐπανήρχοντο εἰς πανδαιμόνιον στοῶν, διαδρόμων στενῶν, ζοφερῶν, ὑγρῶν, οἷτινες ἤ ἤλθον εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὀρυχείου ἢ περιεπλέκοντο ὥς οἱ περιδρομοὶ λαβυρίνθου. Κραυγαί, παράδοξα ἄνθη αὐτῶν ὑπὸ τοῦ θόλου τούτου, κλονοῦμενοι ἐκαστοτε ὑπὸ κρότων ὁμοίων τηλεβόλου (διότι μεταχειρίζονται τὴν πυρίτιδα πρὸς ἀποκοπὴν τῶν βράχων). Διὰ τῆς ἐρυθροποῦ λίμψως τῶν ἀνταγαστηρίων φανῶν, θετιμένων εἰς ἀπόστασιν μακρὴν ἀπ' ἀλλήλων, ἡ Ἄννα διεκρίνε τέλος, ὅτι ὁ περικυκλῶν αὐτὴν ζῶν σωρὸς συνίσταται ἐξ ἀνδρῶν, γυναικῶν, παιδίων, περιπατούντων κεκυφῶτων καὶ φερόντων σάκκον ὑπ' ἀνθρώκων πεπληρωμένον ἐπὶ τῶν ὤμων, ἐξ ἱππων καὶ ἡμιόνων ἐζευγμένων εἰς βαρυτάτας ἀμάξας, ἐκ γαλῶν, κυνῶν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἀκαθάρτων ζώων, ὅσα βρῦουσιν ἐντὸς τῶν νοσερῶν οἰκημάτων. Ἡ νέα κέτοικος τοῦ ὀρυχείου, διατεθειμένη οὕτως, ἠπόρει εἰς ἔμελλε νὰ πράξῃ, ὅτε εἶδεν ἐπανερχόμενον τὸν ἄνδρα τῆς Λουκίας, κρατοῦντα εἶδος κοφφίνου.

— Λάβε αὐτὸν, τῇ εἶπε, θεὸς αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἀκολουθεῖ μοι. Θέλω σὲ ὁδηγήσει εἰς τὸ μέρος, ὅπου μέλλεις νὰ ἐργάζῃσαι.

Ὁ Τόμ εἰσῆλθεν εἰς στοῶν ἐν ἀρχῇ ἄρκοίντως ὑψηλὴν ὅπως ἵσταται ὄρθιος· εὐκόλως, καὶ ἀρκούντως πλατεῖαν, ὅπως ἡ Ἄννα βραίη πλησίον του, ἥτις ὅμως βιθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀπέβαινε χθαμαλωτέρα καὶ στενωτέρα. Ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ σταματήσῃ, οὐχὶ διότι δὲν ἤθελε νὰ σύρῃται γονυπετῆς καὶ διὰ τῶν χειρῶν, γυμνάσιον γνωστότατον εἰς τοὺς ὀρύκτας, ἀλλὰ διότι ὁ διάδρομος ἦτον οὐ μόνον λίαν χαμηλός, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἀρκετὰ στενός, μὴ ἐπιτρέπων αὐτῇ οὐδὲ καὶ νὰ γλιστρήσῃ.

— Βλέπεις, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ προχωρήσω περικιτῶ, εἶπεν ὁ Τόμ· ἀλλὰ διὰ νέον ἄνθρωπον τοῦ ἀναστήματός σου ὁ δρόμος εἶναι διαβατός μέχρι τοῦ τομέως· ἐκεῖ θέλουσι πληρώσει τὸν κόφφινον σου, θέλεις διαβῇ ἐντεῦθεν καὶ καταθέσει τοὺς ἀνθράκας εἰς τὸ μέρος, ὅπερ διαδιδίμων σοὶ εἰδείξα.

Καὶ ὁ Τόμ ἐπανεκάμψεν ἀφ᾽ ἧρας τὴν Ἄνναν μόνην ἐν τῇ μέσῃ τοῦ ὑπογείου σκότους. Καταβεβαρμένη, σχεδὸν κατεπνιγμένη ὑπὸ τὸν θόλον τοῦτον τοῦ χώματος καὶ τῶν βράχων, ἡ Ἄννα ἠπόρει, πῶς θέλει δυνήθῃ νὰ ἐπανακάμψῃ, φέρου-

σα ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ φορτίον. Ἀλλὰ σκέψις, ἢ ἤδη πολλὰκις ἐπανελάβε, τῇ ἤλθε κατὰ νοῦν. « Ἄλλοι τὸ πράττουσι, τίνος ἕνεκα καὶ ἐγὼ νὰ φῇ τὸ πράξω; » Καὶ μόνη τὴν καταβλήψιν, ἢ τῇ ἐπροξένουν τὰ τεῖχη αὐτά, αἵτινα ἐφαίνοντο ἔτοιμα νὰ τὴν καταπνιγῶσι, ἐξικολούθησε τὴν πορείαν τῆς. Ἀμέσως μεγάλη φωτιζομένη ἐκτασις ἠνεώχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς· ἐφθάσεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐργάζετο ὁ τομέως. Πολλοὶ ὁδοὶ ἤλθον εἰς τὸ μέρος· αὐτὴ μεγάλη ποσότης ἀνθρώκων ὑπῆρχε συσσωρευμένη καὶ ἐσχισμένη εἰς σωρὸν, πέριξ τοῦ ὁποῦ πλείστα ὀκταετῆ ἢ δωδεκαετῆ παιδιά ὑπῆρχον συνθηροσμένα. Ἦτον ἡ στιγμή καὶ ἡ ἐμελλε νὰ ἔρχετο ἡ μεταφορά. Ἡ Ἄννα, μιμουμένη τοῦ συναργάτης τῆς, κτεθέσσε τὸν κόφφινον, ὅπερ ἐπλήρωσαν γαιανθράκων. Ὁ κόφφινος αὗτος, καλὸς ὁμοιος creeel, ὁμοιοῦσε κογχύλιον κτενίου, διότι πλατύνεται πρὸς τὸν λαίμον, ὥστε νὰ δύναται νὰ φέρῃ καὶ μεγάλα τμήματα ἀνθράκος. Βλέπυσα τὸ τρομερὸν βάρος, ὅπερ ἠτοίμαζον νὰ τὴν φορτώσωσιν, ἡ Ἄννα ἐνόμισεν, ὅτι ἀίκητον κώλυμα ἔμελλε νὰ παραβληθῇ εἰς τὰ σχέδια τῆς. Ἐδυνήθη καὶ τὸν τρόπον τῆς νὰ νικήτῃ, καὶ τὴν ζωὴν τῆς νὰ ἐκθέσῃ· ἀλλὰ τὴν δύναμιν! τὴν δύναμιν! πῶς νὰ τὴν ἀποκτήσῃ;

Καὶ ὅμως τὴν εὔρε. Τὸ βάρος αὐτὸ, ὅπερ μετὰ κόπου ἔθεσαν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς, τὸ ἐκράτησε, κύπτουσα δὲ καὶ πνευστιώσα διήλασε τῆς χθαμαλῆς στοᾶς, εἰ καὶ προσκρούσασα καὶ ζεχισθίσα εἰς τοὺς τρεχίς βράχους· ἐπὶ τέλους ἐφθασε, καὶ με αἵτημα θριαμβοῦ καὶ χαρᾶς ἀφάτου ἀνέκραξε. « Δόξα τῷ Θεῷ! κατωρῶσα τὸν σκοπὸν μου! Ὁ Πατήρ μου θέλει ιαθῇ. » (1)

(1) Ἐπειδὴ δύναται νὰ κατηγορήσωσιν ἡμᾶς, ὡς ὑπερβαίνοντας πᾶσαν πιθανότητα, καθὼ ἀποδίδοντας εἰς παιδίον δεκαεταετὲς δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοιούτων ἔργων, παραθέτομεν τεμάχιον εἰδικοῦ συγγράμματος, ὅπερ μᾶς ἔδωκε τὴν ἰδέαν τῆς Ἄννης. Οἰμιῶν περὶ τῶν ἐνασχολήσεων πολλῶν ἄλλων παιδίων, ὁ συγγραφεὺς προσθέτει.

« Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀσήμαντα, παραβαλλόμενα πρὸς τὸ κατόρθωμα τῆς Ἐλισσον-Zick, κορασίου ἑνδεκαετοῦς, ἀνθρακοφόρου ἐν τῷ Léon-Héad. Ἀναβαίνει τὸ βρέφος αὐτὸ μέχρι τῶν χειλέων ὀπῆς ὕψους ἐννέα κλιμάκων, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὀρίζοντεῖς ἐσκάφη φρέαρ. Λαμβάνει τὸ κένιστρον αὐτοῦ καὶ φθάνει οὕτω εἰς τὸν θάλαμον τῆς ἐργασίας (room of work). Ἐναποθέτει τότε τὸ κένιστρον, ὅπερ πληροῦσι γαιανθράκων καὶ ὅπερ μὲν δὺο ἄνδρες δύνανται νὰ θέσωσιν ἐπὶ τῶν ὤμων του. Τελειώσας εἰσὶ προσηλωμένοι εἰς τὸ μέτωπόν του καὶ τὸ σῶμα του, κατὰ λεξιν κεκυφός, εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου, ὅπως τὸ βάρος ἀρκούντως διατηρῇται. Προσθέτουσι δὺο ἢ τρία τμήματα ἀνθράκων, ἱσοσταθεύοντα καὶ μὴ ἐπὶ τοῦ τραχήλου του, καὶ ἀναρτῶντες τὸν λύχνον ἀ-

Μετὰ μακρὰς ὥρας ἐργασίας ἡ κραυγὴ « Loose! Loose! » ἀντηχεῖ ὑπὸ τοὺς θόλους. Σημαίνει ἡ στιγμή, καθ' ἣν οἱ ἐργάται μετὰ τὸν μεσημβρινὸν δεῖπνον, ἀναλαμβάνουσι καὶ ὥρας ἀνάπαυσιν, ἥς τοσαύτην ἔχουσι χρεῖαν· ἐν τῷ ἅμα ὄλῳ οἱ βραχίονες σταματῶσι, αἱ ἀξίνας μένουσιν ἐμπηγμέναι εἰς τοὺς ἐτοιμοὺς νὰ ἀποκοπῶσι βράχους, τὰ φορεῖα, βιαίως κατατεθέντα, μένουσιν ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ. Ὁ κόσμος ὅλος κλονεῖται, καὶ ἐντὸς δύο στιγμῶν πλῆθος συναθροίζεται ἄπειρον εἰς τὰς στοάς τὰς ληγούσας εἰς τὸν παρὰ τῶν ἐργατῶν καλούμενον θάλαμον, « θάλαμον μεγαλοπρεπῇ τῳόντι, μετὰ στηλῶν περιποικιλμένων, ὅπου ὁ χρυσὸς καὶ ὁ κύανος συμμίγνυνται πρὸς τὸν ἔβενον, μετὰ θόλων ἐστρωμένων διὰ σταγόνων ὕδατος, παρεμφερῶν στίλβουσι μαργαρίταις, μετὰ τῶν χιλιῶν λαμπάδων, αἵτινες χύνουσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς αὐτῆς φῶς οὕτω λαμπρὸν ὅσον τὸ τῶν ὑελίνων φανῶν τοῦ ἐν Παρίσιος θεάτρου. Ἐνταῦθα ὅλοι οἱ ὀρύλται ἐκάθησαν κυκλῶν ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους, ἐκρέμασαν τὸν λῦχρον τῶν ἀπὸ τοῦ θόλου καὶ ἐξήγαγον τῶν σακκίων τὰς ζωτοφίας αὐτῶν. » Ἡ Ἄννα ἐβρίπτε βλέμματα ἐκστάσεως ἐπὶ τῶν στιλβόντων φαντωμάτων τοῦ ἐορτικοῦ αὐτοῦ θαλάμου. Τὴν ἐκπληξιν τῆς παρετήρησεν εἰς τῶν ὀρύκτων, καὶ οὗτος ἦν ὁ Φραγκίσκος.

— Ἰδοὺ, εἶπε, μία μικρὰ νεοφερμένη, ἥτις δὲν ἤλπιζε ποτὲ νὰ εὕρῃ ἐνταῦθα τόσον ὥρατον ἐστιατῳόν. Ἀληθεύει τῳόντι, ὅτι ὁσάκις συναθροίζομεθα ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἀποτελοῦμεν ὥρατον θέαμα;

— Καλὰ, ὑπέλαβεν ἄλλος, ἐλάχιστον εἶναι τοῦτο· ἐὰν ἐξέλεπες τὰ ἀλατωρυχεῖα [τῆς Πολωνίας;] ἤθελες τῳόντι θαυμάσει. « Ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἀληθεῖς ὑπόγειοι πόλεις, ὁδοὶ διεσγεγραμμέναι εὐθύταται, λάμπουσαι δὲ ἐπίσης πανταχοῦ, λαὸς ἀκτινοβολῶν ἀπὸ εὐχαριστίας, ὅστις συνωθεῖται κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀνάπαυσεως; ἐπὶ τῶν πλατειῶν καὶ εἰς τὰς οἰκίας. Ἰσως δὲν θέλετε τὸ

πρὸ τῆς περιλαμβανούσης τὴν κεφαλὴν τοῦ ὀρόνης, τὸ ἀφῆναι μόνον νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ταξιδίον του. Συνίσταται δὲ τὸ ταξιδίον του εἰς τὴν ἀνάβασιν σειράς κλιμάκων, ὧν ἐκάστη εἶναι δέκα καὶ ὀκτὼ ποδῶν ὕψους καὶ αἵτινες τὴν ὁδηγοῦσιν ἀπὸ ὀχθῆς εἰς ὀχθὴν μέχρι τοῦ πυθμένος τοῦ πρώτου φρέατος, ὅπου ἐναποθέτει τὸ φορτίον. Ἰπσελόγησαν δὲ, ὅτι τὸ τοιροποτρόπως διαπεράμενον ὕψος, προστιθεμένης καὶ τῆς διὰ τῶν ποδῶν ὁδοπορίας, εἶναι ἴσον τῶν πύργων τοῦ ἐν Λονδίῳ Ἀγίου Παύλου. Πολλὰί γυναῖκες ἀναβαίνουναι συγχρόνως καὶ συμβαίνει συνεχέστατα, ὅτι, διαβρῆγγυμένων τῶν τελαμώνων, οἱ ἀνθρακες, ὅσους φέρει ἡ πρώτη, καταρρέοντες πίπτουσι συνήθως ἀπὸ μεγάλου ὕψους κατὰ κεφαλῆς τῶν ἐπομένων. »

πιστεύσει· καὶ ὁμῶς ἐν τῷ ὀρυχείῳ τῆς Βιελιέζκας εὐρίσκεται λίμνη γλυκοῦ ὕδατος, ἐν τῇ ὁποῖα ἦναψαν πυροτέχνημα καθ' ἣν ἡμέραν ἤλθον εἰς ἐπίσκεψιν μας οἱ αὐτοκράτορες τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ρωσσίας. Διὰ νὰ κρίνηται δὲ περὶ τοῦ ὕψους τοῦ [ἐπικρεμαμένου] τῆς λίμνης θόλου ἀρκεῖ νὰ σὰς εἴπω, ὅτι αἱ ὑψηλότερον φθάνουσαι ῥακέται δὲν τὸν ἤγγιζαν. Ἐπρεπε νὰ ἴδῃ τις τὰ τεῖχη, τὰς στηλας τῶν ἀλατίνων παλατίων λαμπούσας ὥσπερ ἀδάμαντας, σμαράγδους καὶ σαπφείρους εἰς τὴν λάμψιν τοῦ πυροτεχνήματος καὶ τῶν παντοειδῶν χρωμάτων ὑελίνων φανῶν, δι' ὧν ἐκόσμησαν τὴν αἰθούσαν τοῦ χοροῦ. Καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπῆρχον ἄνδρες καταπεφρωμένοι ἐκ χρυσοῦ, ὥραται γυναῖκες ἐσκεπασμένοι ἐξ ἀνθέων καὶ ἀδαμάντων, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἡ μουσικὴ ἐπαιάνιζε θελκτικώτατα. Ὁλόκληρος ἡ σκηνὴ παρίστανεν ἀνάκτορον χαῖρον, ἦτον ἡ πραγματοποιήσις μύθου τῆς χαλιμάς. »

— Καὶ διατί λοιπὸν δὲν ἔμενες ἐν τῷ ὀρυχείῳ αὐτῷ;

— Ἦθελον νὰ ἐπανιδῶ τὴν πατρίδα μου· ἄλλως δὲ αὐτὸς ὁ ὑγρὸς ἀῖρ τοῦ ἁλατος, ὃν ἀνέπνεομεν, μοὶ ἐπροξένησεν ἀσθενείας αἵτινες ἤθελον μὲ φονεύσει ταχύτερον τῆς ἀνθρακώδους κόψεως.

— Ἄ! εἶπε περιλύπως εἰς ἕτερος ἐργάτης, ἡ οὕτως ἢ ἄλλως, βραδέως ἢ αἰφνιδίως, τὸ ὀρυχεῖον ἐπὶ τέλους φονεύει τὸν ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενον.

— Ναί! τοῦτο εἶναι σχεδὸν ἀναπόφευκτον· καὶ ὅ,τι λέγεις μοὶ ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην γεγονός· τι ὅπερ θέλω σὰς διηγήθῃ.

Εἰργαζόμενῃ ποτὲ ἐν Γαλλίᾳ· κατεγινόμεθα εἰς τὴν ἀπόσπασιν τμήματος βράχου· μόλις ἀπεσείσθη οὗτος καὶ στῶμα ἄμμου ἐχύθη καθ' ἡμῶν καὶ μετ' αὐτοῦ σῶμα νέου ἐνδεδυμένου ἐορτάσιμα. Τόσον καλῶς διετηρήθη εἰς τὸν τόπον αὐτὸν καὶ οἱ χαρακτῆρές του τόσον ὀλίγον ἦσαν ἡλλοιωμένοι, ὥστε εὐλόγως ἤθελε τις τὸν ἐκλάβει ὡς κοιμώμενον. Ἐν πρώτοις ἐξεπλάγην ἐπὶ τὴν παράδοξον αὐτὴν ἐμφάνισιν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνοήσαμεν, ὅτι πρὸ ἡμῶν εἶχομεν τὸ θῆμα παλαιοῦ κατακαθίσματος. Ἐκ τῶν ἐνδυμάτων, ὅσα ἔφερον ὁ νέος, ἐφαίνετο, ὅτι ἐξ ἡ τουλάχιστον ἡμισυ αἰῶνα πρὸ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν. Ἐξηγάγομεν αὐτὸν τοῦ ὀρυχείου καὶ οἱ κάτοικοι τῆς περιχώρου συνήχθησαν περὶ αὐτόν, οὐδεὶς ὁμῶς ἐδυνήθη νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ. Μολοντοῦτο ὅτε διέκριναν, ὅτι ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα κιβώτιον πλήρες γυναικείων στολισμάτων, οἱ ἡλικιωμένοι ἤρχισαν νὰ ἀναπολῶσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν τὴν ἱστορίαν νέου τινὸς ὀρύκτου, ἀπολεσθέντος τῇ προτεραιᾷ τῆς ἐορτῆς τῆς μητρὸς του καὶ περὶ τῆς τύχης τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἐγνώσθη ἕκτατα. Τῇ στιγμῇ ταύτῃ εἶδον τρέχουσαν γυναῖκα ἑλικίας ἐπέκεινα τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν, ἥτις διέσχισεν τὸ πλῆθος, ἐπληαίσατο τὸ πτώμα, καὶ ἀμέσως ἀνέκραξε.

— Πέτρος! καλέ μου Πέτρος! αὐ εἶσαι! ἔμελ-

λεν λοιπὸν νὰ σὲ ἐπαινῶ, καὶ τοιοῦτον ὅποιον σὲ εἶδον τῇ πρώτῃ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐνόμισα, ὅτι σὲ ἀπώλεσα διὰ παντός! Τίς ἠδύνατο νὰ μοι εἶπῃ, ὅτι μετὰ πεντήκοντα ἔτη ἤθελον γευθῇ τὴν παρηγορίαν αὐτὴν; Ἄ! κάλλιστα ἡσθάνομην, ὅτι ἀπέθανες καὶ ὅτι δὲν μὲ ἐγκατέλειπες! Φεῦ! ἐνῷ σὲ ὑπώπτευον τοιοῦτον, σὺ ἀπέθνησκες τὸν νοῦν σου ἔχων εἰς τὴν πτωχὴν μητέρα σου! ὦ! καλέ μου Πέτρε! Ἡ μήτηρ σου διήλθε ζωὴν δυστυχιστάτην, ὅλως διάφορον τῆς ζωῆς, ἣν σὺ παρ-σκύαζες αὐτῇ· ἀλλὰ σὺ ἐπανερχεσαι κατὰ τὰς τελευταίας τῆς ἡμέρας, ὅπως τῇ ἀναγγελίᾳ ζωὴν βελτίονα, καθὼς καὶ κατὰ τὴν νεότητά της τῇ ἐφάνης ὑποτρέφων αὐτὴ ἐλπίδας μακρυνῶν ἑτῶν εὐτυχίας!

Ἡ ἔκστασις τῆς ἀτυχοῦς ταύτης γυναικὸς ὑπῆρχε τόσον μεγάλη, ὥστε ἔκριναν πρέπον νὰ τὴν ἀπομακρύνωσι τοῦ μέρους αὐτοῦ. Φεῦ! ἡπατήθησαν, διότι ἐξέπνευσε τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν τὴν ἀπέσπασαν τοῦ σώματος τοῦ υἱοῦ της.

Ἡ ἱστορία αὕτη ἐνεποίησε σημεῖα συμπαθείας εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἀκρωμένων, καὶ τις αὐτῶν εἶπε τότε.

— Ὅταν εἴς ἐξ ἡμῶν ἀπόλλυται τοῦτο εἶναι ἐλάχιστον, διότι συνήθως ἀπολλύμεθα εἴκοσι, τριάκοντα, πενήκοντα καὶ ἑκατὸν συγχρόνως· ἰδοὺ τί συνέβη εἰς τὸ ὑποβρύχιον ἀνθρακωρυχεῖον τοῦ Βόρκιγκτων. Ἡ διήθησις τῶν ὑδάτων κατέστρεψε βαθμὴδὸν ἀπὸ μακροῦ χρόνου τὰ ἀνωτέρα στρώματα. Τινὲς ἐργάται, ἐν οἷς συγκατελεγόμην καὶ ἐγὼ, παρετήρησαν, ὅτι τὰ τεῖχη ὑγραίνοντο εἰς τρόπον ὅλως παράδοξον, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἀπομακρυνθῶσιν. Οἱ πλείονες ὅμως ἔμειναν, καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ, ἐν μιᾷ μόνῃ νυκτὶ, ἡ θάλασσα, βιαίως ἀνοίγουσα ἑξοδὸν διὰ τῶν παρεμβαλλομένων αὐτῇ προσκομμάτων, ἐπλημμύρησε τὸ ἄπειρον τοῦτο σπήλαιον. Τὰ καθεάκαστα τῆς καταστροφῆς ταύτης ἔμειναν καὶ θέλουσι μείνει διὰ παντός ἄγνωστα, διότι οὐδεὶς ἐπέζησεν, ἵνα τὰ διηγηθῇ, οὐδὲ ἐν κἄν εὐρέθῃ πτώμα ἐξ ὧν κατὰ τὴν νύκτα αὐτὴν κατέπιεν ὁ Ὀκεανὸς, καὶ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη ἐπὶ τοῦ χαίνοντος καὶ σιωπηλοῦ φρέατος. Ὁ εἰς τὰς στοάς τοῦ ἀνθρακωρυχείου ἐγκεκλεισμένος ἀὴρ τόσον ἐπιέσθη μεταξὺ τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ἐδάφους, ὥστε, ἀφοῦ μετέδωκεν εἰς αὐτὸ κίνησιν ὁμοίαν τῇ τοῦ δο-νουμενοῦ ὕδατος, τὸ διέσχισε διὰ κρότου τῶν φρικωδεστάτων, καὶ τότε τὸ ὕδωρ, ἀναμειγμένον μὲ ἄμμον, ἐτινάχθη ὀγκωδέστατον εἰς ὕψος μέγιστον καὶ ἀκολούθως ἐπιπτε βορβορηδὸν ἐπὶ πέντε συνεχεῖς ὥρας. Τὸ ἀνθρακωρυχεῖον ἠλλοιώθη τοσοῦτον, ὥστε παρητήθησαν τῆς ἀποκαταστάσε-ώς του. »

Ἡ θλιβερὰ αὕτη συνδιάλεξις, τὰ ζοφερά ταῦτα διηγήματα, ὁμοιάζοντα τοὺς τόπους ἐν οἷς ἀντή-χουν, διεκόπησαν διὰ τοῦ σημείου τῆς ἐπαναλή-ψεως τῆς ἐργασίας.

Ἡ Ἄννα, τὴν κεφαλὴν πεπληρωμένην ἔχουσα
Εὐτέρπ. τόμ. Η'. φυλλάδ. 58

ὧων ἤκουσε, εὐρέθη εἰς θέσιν νὰ καταπαλαίῃ διπλασίον φρίκης· ἀλλ' ὅλως ἀνήσυχος, ὅλως τρέ-μουσα εἰργάζετο ἀπαύστως, καὶ οὕτω διήνυσσε τὴν ἡμέραν ὅλην. Τέλος ἐφθασεν ἡ στιγμὴ, ἣν ἠθεώ-ρει ὡς οὐδέποτε ἐπανελευσομένην. Ἐξῆλθε τοῦ ὀρυχείου καὶ ἐπανεῖδε τὴν ἡμέραν. ὦ! πόσον ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς τῇ ἐφάνη ὡραία! Ὁ ἀὴρ, τὸ φῶς, ἡ πεδιάς, τὰ δένδρα, τὰ πτηνὰ, τὰ ἄνθη, τὰ πάντα διήγειρον αὐτὴν εἰς ῥεμβασμόν.

Ἀσθμαίνουσα ἐξ ἀνυπομονησίας μόλις ἔσχε και-ρὸν νὰ ἐξαλείψῃ τὰ ἔχνη, τὰ μαρτυροῦντα τὴν ἐν ἐν τῷ ἀνθρακωρυχείῳ διαμονὴν της, καὶ τρέχουσα ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς Λουκίας ὤρμησεν ὑπὸ τὴν στέγην ἐκείνην, ἥς ἐδιπλασίασε τὴν λύπην· ἡ μα-κρὰ αὐτῆς ἀπουσία.

— Ἰδοὺ! ἰδοὺ ἐπανῆλθον, ἐφώνησεν αὕτη ἀπὸ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας· ἐμελλον νὰ σὰς ἐπαιν-ῶ καὶ νὰ σὰς ἐναγκαλισθῶ.

Ἡ Ἰωάννα, ἐκπεπληγμένη διὰ τὴν παραφορὰν αὐτὴν, τῇ εἶπε μεδιῶσα.

— Τῶνόντι, ἀδελφὴ μου, νομίζει τις ὅτι ἐξέρ-χεσαι βαράθρου.

Ἡ Ἄννα ἐκίρτησε καὶ ἐμετρίασε τὴν χαρὰν της, φόβῳ μὴ προδοθῇ, ἀλλὰ πόσον θωπευτικὴ καὶ περιποιητικὴ ὑπῆρξε τὴν ἐσπέραν αὐτὴν εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς! Ἐνῷ τὴν ἡμέραν διήλθεν οὕτω δειλὴ μετὰ προσώπων ἀ-διαφόρων, πόσον ἤδη ἡ οἰκογένειά της τῇ ἐφαί-νετο ἀγαπητὴ καὶ προσφιλέα. Πόσον κατεβρόχι-ζε τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ἐμβλέπῃ εἰς τὰ ἀγα-πητὰ ταῦτα ὄντα, ἅτινα εἰς τὸ μέλλον θέλει ἀ-φῆναι τόσον συχνά.

Κατὰ τὴν νύκτα, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐνυπνίων ὅ-σα τῇ παρίστανον τὴν φρίκην τοῦ ὀρυχείου, εἶδε προκύπτουσαν ἀπὸ νέφους τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐρ-γάτου Φραγκίσκου, ὅστις τῇ εἶπεν ἤδη λόγους καὶ διὰ γλυκυτέρας φωνῆς τῇ προσέθηκε.

— Ἐπίστρεψον ἄφοβος εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον· ὁ φύλαξ ἄγγελος παρακλεουθεῖ σοι!

Ἡ Ἄννα ἐξύπνησε, συγκεκίνημένη ὑπὸ τῆς ὀ-πτασίας αὐτῆς καὶ ἀνεμνήσθη τῆς ἀπαντήσεως τῆς Λουκίας εἰς τὰς ἐρωτήσεις, ὅσας τῇ ἀπεύθυνε περὶ τοῦ Φραγκίσκου.

— Οὐδεὶς γινώσκει τί εἶναι οὐδὲ πόθεν ἔρχε-ται. Οἱ μὲν τὸν μισοῦν, οἱ ἄλλοι τὸν λατρεύουσι. Δὲν γνωρίζω τί νὰ εἶπω περὶ τῶν διηγημάτων, ὅσα δι' αὐτὸν ἀκούω· τὸν θεωρῶ ὅμως καλὸν ἐργάτην, ἀνθρώπον ἀγαθῆς καρδίας καὶ δὲν ζητῶ τί πε-ραιτέρω.

(Ἀκολουθεῖ.)